

Assemblea del Partit Comunista en la Universitat, presidida per Ernest García. Naixia el PCPV.

Esquerra Unida del País Valencià fa deu anys. El creixement del vot i la valencianització del projecte són els fets més evidents de la seua trajectòria, però també la divisió interna i les divergències, evidents, amb la Izquierda Unida de Julio Anguita.

Esquerra Unida, la tensió d'un decenni

"El nostre objectiu és contribuir a elaborar un programa i una candidatura tan unitària com siga possible que responga a les reivindicacions, a les inquietuds i a la necessitat de veure's representats en el Parlament de la gran majoria dels 700.000 valencians que van dir no a l'OTAN". Pedro Zamora, en aquell moment secretari general del PCPV-PCE, feia així públiques, unes setmanes abans de les eleccions del juny del 1986, les intencions del projecte d'Izquierda Unida. Deu anys després, el que en aquell moment era una coalició de partits és ara, per decisió de la seua

Emèrit Bono, en primer terme, i Antonio Palomares. Ells formaren el nucli més dur del PCPV-PCE que pactà l'Estatut.

assemblea, un moviment polític i social, i, jurídicament, un partit. El nom també ha canviat: Esquerra Unida del País Valencià.

En aquell 1986, la sopa de lletres que s'aixoplugava sota la nova marca no va tenir sort i després d'un estira i arronsa d'impugnacions i contraimpugnacions de meses electorals, el regionalistes d'Unió Valenciana acabarien portant l'acta de diputat al número u de la coalició, Emèrit Bono. Dominada pel Partit Comunista, que havia estat l'impulsor de la maniobra, Izquierda Unida aplegava també la Federació Progressista, el Partido de Acción Socialista (PASOC), el Partido Comu-

nista de los Pueblos de España, Izquierda Republicana, el Partit Carlista i un misteriós Partit Humanista que poc després rebria acusacions de ser la pantalla d'una secta. El magre resultat electoral i la decepció per no haver obtingut cap representant a les Corts Espanyoles va obligar Pedro Zamora a realitzar una profunda reflexió sobre les causes. Hi havia, a més de la divisió de les forces d'esquerra (encara funcionava la Unidad Comunista de Santiago Carrillo) la impossibilitat d'accedir a un possible vot nacionalista representat per la UPV i per sectors que tenien menys problemes a acceptar el PSOE que no el PCE.

El partit comunista, de fet, ja s'havia convertit formalment en el Partit Comunista del País Valencià (PCPV-PCE) però els sectors més interessats a acostar el moviment comunista a la realitat valenciana, encapçalats per Ernest García, havien hagut d'abandonar el vaixell després que una cúpula frontalment antinacionalista, dirigida per Antonio Palomares, recuperara el control del partit i participara en la creació i aprovació de l'actual estatut d'autonomia tan poc respectuós amb la personalitat valenciana. Semblava que havien tornat aquells anys en què per als comunistes, només el País Basc i Catalunya tenien un problema nacional. Al País Valencià, només hi havia problemes de classe. Aquest era el component valencià en una crisi generalitzada que dividia el PCE entre els seguidors de Carrillo, que malament dissimulava les seues ganes d'entrar en el PSOE, i els que encara creien en un model comunista que, a l'altre costat dels Urals, començava a fer figa.

La lluita nacional també és important. Per a les eleccions autonòmiques del 1987, el projecte fa la seua presència pública en forma de primera assemblea específicament valenciana, anomenada Convocatòria pel País Valencià. En els documents d'aquella assemblea, al costat d'una

Els sectors més interessats a acostar el moviment comunista a la realitat valenciana havien hagut d'abandonar el vaixell.

advertència: "som conscients que el País Valencià no pot viure aïllat de la resta dels pobles i que, amb ells, ha de participar en la defensa i la potenciació de polítiques de pau i neutralitat, en la construcció d'un estat federal", es volia deixar ben clar que: "la qüestió nacional valenciana és un dels pilars sobre els que descansa la política d'IU". Així, com a primera estratègia, Esquerra Unida intentaria captar el vot de l'esquerra més nacionalista, que veia amb recel els moviments dels hereus d'aquell PCE que en els anys seixanta condemnava qualsevol mostra de nacionalisme, considerat sinònim de "burgès i antiproletari".

El primer intent d'aquesta experiència va ser la coalició electoral amb la Unitat del Poble Valencià

(UPV). El resultat electoral va ser una mera suma del suport que tenien ambdues formacions. Les relacions eren tenses. Esquerra Unida, en aquells moments encara aclaparadorament dominada pel PCPV, acusava els nacionalistes de col·laborar poc i d'haver pactat per un únic interès electoralista. UPV, en canvi, denunciava constants maniobres de desestabilització que amagaven intents d'absorció. Les relacions entre els dos grups van empitjorar fins

Dalt, primera assemblea d'EUPV. Encara no hi havia un model definit per al projecte. Baix, Carme Arjona i Empar Ferrando, les "italianes", dues víctimes en el procés de renovació.

ÀRXIU / VICENT A. JIMÉNEZ

Albert Taberner comparteix taula amb Julio Anguita. Junts en la foto, però no en les idees.

que l'acord es va trencar i l'ambient entre les dues formacions es va enrair fins al punt que encara avui les relacions no són fluides.

Després d'aquest intent fallit de pacte, Esquerra Unida modificaria encara més la seua política, disposada a ocupar l'espai dels nacionalistes d'esquerra. Al si de la coalició, però, resultava complicat encaixar totes les peces amb l'intent evident del partit comunista de controlar-la. El camí de la coalició, però, ja estava clar: calia diferenciar-se a poc a poc, del projecte d'Izquierda Unida

i ampliar l'autonomia. Els esdeveniments a Europa, amb l'enfonsament de l'URSS i la ja imminent caiguda del mur de Berlín ajudaven a crear una consciència "progressista", que ja no es reconeixia com a comunista, una ideologia en franca decadència. Després d'una segona assemblea en la qual es va plantejar la possibilitat de crear un Bloc pel País Valencià, vindria la tercera, el 1990, en la qual Esquerra Unida del País Valencià decidiria inscriure's com un partit independent i federar-se, posteriorment, amb Izquierda Unida. La decisió va ser polèmica. El sector del partit comunista, que travessava una dura crisi motivada pels fenòmens europeus, va entendre la maniobra com un intent de posar fi al partit. A Itàlia, el fortíssim PCI, de la mà d'Ochetto es convertia en el

Partit Democràtic de l'Esquerra (PDS) i a València hi havia qui volia imitar el procés. Carme Arjona i Empar Ferrando, regidores de la coalició a l'Ajuntament de València, van ser de les primeres, el 1990 a llançar el desafiament de renovació. La seua posició acabà esborrant-les de la vida política però el pas que van donar semblava l'inici d'un procés imparabile.

En qualsevol cas, la legalització com a partit d'Esquerra Unida, quan encara IU era una coalició no va caure gens bé a la cúpula del PCE, i el seu secretari general Julio Anguita, va presentar la dimissió. Poc temps després seria tornat a escollir i optaria per una relació, tensa però cordial, amb els "dífscols" valencians.

Primer valencians, després verds.

En aquella tercera assemblea seria escollit coordinador general Albert Taberner, decidit partidari de valencianitzar cada vegada més el partit i d'acostar-se també a altres grups com Els Verds amb els quals va aconseguir formalitzar una coalició a les passades eleccions autonòmiques del 1995. Des d'aquell moment, la distribució de les forces en el si d'EU no ha variat gaire. Una majoria, en mínima diferència, segueix Taberner, composta bàsicament pel grup proper a Nueva Izquierda i un corrent nacionalista encapçalat pel diputat autonòmic Pasqual Mollà. Una minoria, que gairebé arriba al 46%, prefereix Joan Ribó, actual secretari general del PCPV. S'hi afegeixen els independents, encapçalats per Gloria Marcos i el que queda del PASOC. Per a Ribó, la connexió amb IU és un dels principals problemes d'Esquerra Unida. Ribó és contundent en aquest aspecte: "nosaltres volem ser una part més d'Izquierda Unida. Hi ha qui propugna un funcionament més autònom, com el d'Iniciativa per Catalunya, però no és el nostre cas. Tampoc no som nacionalistes. La qüestió nacional és fonamental per nosaltres i en això hem evolucionat molt, però jo sóc bàsicament comunista. Això

Després de l'intent de pacte, Esquerra Unida modificaria més la seua política per ocupar l'espai dels nacionalistes d'esquerra.

DAVID FERNÁNDEZ

RESULTATS ELECTORALS DEL PCPV I D'ESQUERRA UNIDA

ELECCIONS AUTONÒMIQUES		VOTS	ESCONS
1983	PCPV-PCE	142.635	6
1987	EU (en coalició amb UPV)	129.579	4 (EU) 2 (UPV)
1991	EU	151.242	6
1995	EU	273.030	10

ELECCIONS GENERALS		VOTS	ESCONS
1977	PCE	164.616	2
1979	PCE	224.517	3
1982	PCE-PCPV	96.880	0
1986	IU	98.352	0
1989	IU-EU	192.201	2
1993	IU-EU	256.929	3
1996	EUPV	283.148	3

ARXIU / RAFA GIL

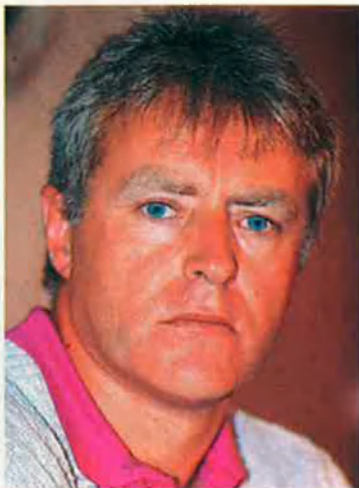

no ens impedeix tenir reunions periòdiques amb els comunistes de Catalunya i les Illes per traçar estratègies comunes. Es un fet que assumim amb normalitat. Sintetitzaria dient que vull ser comunista en català”.

Per la seua part, Taberner no veu cap problema en l'encaix d'EU en IU. “Som sobirans i hem decidit federar-nos. Decidim la política autonòmica i participem solidàriament en la designació de les línies de la política estatal. Això va ser aprovat per majoria i hem comprovat que funciona. Respecte al nacionalisme, jo considero que sí que som un partit nacionalista en el sentit que volem construir un poble i una nació però en altres aspectes, no. No crec per exemple que calga formar un nou estat en un moment en què el poder tendeix a compartir-se molt més i va cap a àmbits europeus i fins i tot mundials. I cal dir que EUPV té una relació estable i contínua amb IC i EU de les Balears”.

La temptació del PSOE. Les relacions amb la resta dels partits de l'esquerra també creen diferències entre els dos sectors, batejats, potser de manera massa simple, com a renovadors i ortodoxos. Taberner reconeix que la unitat de l'esquerra és prioritària i que des de la pluralitat reconeguda, cal que EU, el PSOE i UPV, arriben a acords per contrarestar la victòria de la dreta. Ribó també és partidari d'arribar

ARXIU / RAFA GIL

a acords però no pot deixar de recordar les responsabilitats dels governs del PSOE; en les seues paraules: “pensar que tot s'arreglarà si arribem a acords amb el PSOE és una estupidesa absoluta

ta. La precarització del treball i la destrucció del teixit productiu industrial són conseqüències directes de la política socialista i això no podem oblidar-ho, i no vull parlar de corrupció...”

En la vida política de cada dia, el fet és que la relació entre PSOE i EUPV va enverinant-se en més d'un municipi. Només a la comarca de l'Horta, per exemple, Burjassot i Massamagrell en són dos exemples. Els grups municipals d'EUPV s'hi han trencat a causa de les diferents opinions que mantenen sobre temes urbanístics. En els dos casos, alguns regidors opinen, amb el PSOE, que cal urbanitzar certes zones del terme municipal, d'altres hi són contraris.

Agrupar l'esquerra. Avançar cap a un projecte més valencià.

Albert Taberner (a l'esquerra) i Joan Ribó. Representen els dos sectors enfrontats pel lideratge d'EUPV.

**Albert Taberner:
“Som sobirans
i hem decidit
federar-nos.
Decidim la política
autonòmica
i participem
en l'estatal.”**

ARXIU / ELISEU ELOY

Dalt, Esquerra Unida participa en la manifestació convocada pel Bloc Jaume I. Acostar-se a les reivindicacions nacionalistes ha estat una constant en els últims anys d'EU.

Responsables d'EU, satisfets amb les darreres eleccions generals. Segons Joan Ribó, el partit ha aconseguit augmentar el nombre de vots, però ha perdut en capacitat de mobilització.

Aquests són els reptes del sector de Taberner. Reforçar la idea d'EU com a aglutinant de l'esquerra real i enfortir els lligams federals serien els de Ribó. En ocasions les polítiques acaben enfrontant-se. El darrer exemple ha estat l'abandonament del partit comunista de Ricardo Peralta, diputat a Madrid i membre del sector de Taberner, per discrepàncies amb les darreres declaracions d'Anguita sobre el paper del monarca Joan Carles, però, de moment, la sang no ha arribat al riu i ambdós sectors es manifesten satisfets de l'evolució d'EU. El model del partit és un exemple del consens, difícil però possible, entre les dues posicions. Formalment, EUPV. és

un partit tradicional, però en la darrera assemblea es va aprovar la proposta dels seguidors de Ribó segons la qual EU és un moviment polític i social. Per a Ribó aquest fet és molt important perquè el seu sector no és partidari "d'un partit a l'ús, sinó d'un instrument més ampli que ens permeta, entre altres coses, tenir un major pes en la societat. Un dels punts més negatius de la nostra evolució. En els anys 80 el partit comunista tenia pocs vots però molts militants i un gran poder de mobilització. Ara ens trobem en una situació inversa. Tenim més vots i una major presència institucional però potser precisament per això hem perdut la capacitat de mobilització que teníem abans

i això cal recuperar-ho prompte".

Ja han passat deu anys. Per uns i altres encara pocs anys per poder fer judicis definitius sobre el partit-moviment però sens dubte suficients per assegurar-se una presència política important. Com si haguera estat preparat per a celebrar l'aniversari, el tema de l'OTAN, que va possibilitar el moviment inicial d'Esquerra Unida, torna a estar en l'actualitat. Només el sector més proper al partit comunista sembla voler recordar-ho i ha aprofitat per llançar la idea d'un referèndum. Però fins i tot al si del partit la idea no ha emocionat. Els temps, evidentment, han canviat. Els reptes de futur passen ara, segons els dirigents d'EUPV, per trobar la manera de dirigir l'oposició al govern del Partit Popular-Unió Valenciana i mantenir al mateix moment relacions "positives" amb les forces d'esquerres. A les Corts valencianes, EUPV ha acaparat en el primer debat de política general l'espai de l'oposició al costat d'un PSOE feble i massa circumspecte. Als municipis, però, la situació és una altra i el poder socialista treballa dur per afeblir i dividir qualsevol força que considere rival en el seu terreny, ja siga UPV o EUPV. La guerra a dos fronts pareix inevitable. Però en deu anys EUPV ja ha tingut temps d'entrenar-se.

Jordi Sebastià

Servei Català de Col·locació

**Si necessita cobrir un lloc de treball a la seva empresa
té a la seva disposició els telèfons 902 22 11 11 i 902 22 10 44 (*)**

(*) L'àmbit d'actuació del SCC legalment es cèntrica a Catalunya